

Mnogi su već videli ehinaceu, rudbekiju ili slamnjak, naučnim imenom Echinacea, koja cveta leti i ulepšava ukrasne bašte. Vidi se da je lep cvet, a njegovo lekovito dejstvo predstavlja ogromno iznenađenje!

Ehinacea

– svakodnevna zaštita

Ehinacea je dobila nadimak „drag cvet”. Središnji deo cveta ima smeđu boju i oblik kupe, a latice cveta su raspoređene zrakasto i zbog sitnih dlačica kojima su pokrivene imaju svetlo ljubičastu, odnosno bleđu purpurnu boju.

Ime ehinacea potiče od grčke reči „echinos” (jež). Naziv ehinacea (ježevi) je dvostruki pogodak, jer centralni deo cveta liči na ježa, i ukazuje i na to da cvet – isto kao bodlje ježa – pruža zaštitu. Pod nazivom ehinacea se u botanici razlikuje 17 vrsta, ali samo tri imaju lekovita dejstva: Echinacea purpurea, Echinacea angustifolia i Echinacea pallida.

Pogoduju joj suve šume i travnata prerija i zahvaljujući tome na centralno-severnoj preriji, na primer u Teksasu i danas raste u prirodi. U Evropi se na umerenom pojasu gaji od 18. veka, kao ukrasna i lekovita biljka.

ISTORIJA

Ehinacea ima dugu istoriju, jer je bila prvobitan lek Indijanaca koji su živeli na Velikoj visoravni u Severnoj Americi. Stavljali su tople obloge napravljene od korena biljke na sve vrste rane, ujeda, uboda insekata, kao i na rane od zmijskih ujeda. Koristili su je za ispiranje usta, protiv bolova desni i zuba, pili su je kao čaj protiv

prehlade, malih boginja, zauški i upale zglobova. Osvajači koji su se nastanili na Velikoj visoravni (u Severnoj Americi) su upoznali ovu biljku koja je ostala narodni lek do 1870. godine kada je H.C.F. Meijers, putujući vidar iz Paunija (Pawne), države Nebraska, patentirao Mejerovo sredstvo od ehinaceje za detoksikaciju krvi. Tvrdio je da je to „apsolutna terapija” protiv ujeda zvečarke, sepse i celog niza drugih bolesti. Na osnovu svog delovanja, ovaj lek je dobio naziv „zmijsko ulje”. Nikada nije dokazano da leči ujed zvečarke, ali se mnogi naučnici slažu da korenje i cvetovi tri vrste ehinaceje (Echinacea purpurea, Echinacea angustifolia i Echinacea pallida), imaju veoma značajno lekovito dejstvo.

SASTOJCI

Najvažniji sastojci ove lekovite biljke su arabino-galaktani (biljni polisaharidi) koji stimulišu imunološki sistem, vezuju se za strane viruse i bakterije koji napadnu organizam, privlače bela krvna zrnca (T-limfociti), pospešuju njihovo razmnožavanje i tako povećavaju odbrambenu snagu organizma.

Polisaharidi: veliki molekuli ugljenih hidrata koji se grade vezivanjem molekula glikoze. Dva najvažnija polisaharida su skrob i celuloza.

Prirodna blaga II.

T-limfociti: imune ćelije koje su neophodne za imunu reakciju. Stvaraju se i sazrevaju u timusu (prsna žlezda) – u mladosti se stvaraju i u crvenoj koštanoj srži. Odgovorne su za imunu reakciju na nivou ćelije.

Ova dejstva jačaju cikorijska kiselina (derivat kafeine kiseline) u sastavu *Echinacea purpurea* i ehinakozid (derivat kafeine kiseline) u sastavu *Echinacea angustifolia*, jer ta hemijska jedinjenja uništavaju viruse, imaju bakteriostatičko dejstvo i smanjuju upalu.

Derivati kafeine kiseline: ($C_9H_8O_4$) su prirodna, organska jedinjenja (slična alkoholu), koja se mogu naći u velikom broju voća, povrća i biljaka, između ostalih i u kafi.

Bakteriostatično dejstvo: u mikrobiologiji znači dejstvo sa kojim se sprečava razmnožavanje ćelija bakterija, uz pomoć određenih antibakterijskih sredstava (sredstva protiv bakterija).

Drugi sastojci – količina je zavisna od vrste – eterična ulja, alkilamidi, flavonoidi, poliacetilen, kao i vitamin C.

Eterična ulja: Eterična ulja su koncentrisane tečnosti, koje se ne mešaju sa vodom, sadrže eterična hemijska jedinjenja i dobijaju se iz biljaka.

Alkilamidi: ugljenovodonična hemijska jedinjenja (ugljenovodonici su najjednostavnija organska jedinjenja, koja se u prirodi mogu naći u velikoj količini u nafti i gasu) koja sadrže azot.

nature

Flavonoidi: Flavonoidi pripadaju lekovitoj hemijskoj grupi, koja je raširena u biljnom svetu. Mnoge lekovite biljke imaju blagotvorno dejstvo zahvaljujući flavonoidima. Naziv su dobili zbog svoje žute boje. Apsorbuju UV svetlo, i zbog sadržaja flavonoida cvet privlači insekte.

Poliacetilen: organsko ugljenovodonično hemijsko jedinjenje, koje ima jedan od najjednostavnijih sastava. U prirodi se u velikoj količini može naći u nafti i gasu.

TERAPIJSKA PRIMENA

Az Echinacea javítja az immunrendszer mEhinacea poboljšava funkciju imunog sistema, odnosno odbrambene sposobnosti organizma. Zahvaljujući tome, ne samo da podstiče funkciju imunog sistema, već i normalizuje prekomernu imunu reakciju (alergijske reakcije, autoimuni procesi). Zahvaljujući njenom blagotvornom uticaju na imuni sistem, pogodna je i za preventivno delovanje i dopunu terapiji blage i srednje teške prehlade.

Zahvaljujući tome što prirodnim putem uništava bakterije, viruse, gljivice i druge patološke mikrobe, u širokom krugu se može primeniti za ublažavanje prehlade, gripoznih oboljenja i infekcije mokraćnog kanala, kao i na skraćivanje

dužine bolesti. Mnogi ne znaju, da kod bakterijske zaraze disajnih puteva pospešuje dejstvo antibiotika, a ima blagotvorno dejstvo i u slučaju infekcije mokraćnih kanala. Zahvaljujući svom dejstvu na ublaženje upala, pogodna je i za prevenciju raznih upalnih procesa i kao dopuna terapiji rana.

Ako želimo dobar imuni sistem i efikasnu zaštitu od štetnih mikroorganizama koji nam svakodnevno prete, onda je dugoročna upotreba ehinaceje najbolji izbor!

LITERATURA:

- ESCOP Monographs str. 130.
- WHO monographs on selected medicinal plants Volume 1
- WHO 1999 Geneva p.136-144
- Brinkeborn RM et al. Echinaforce and other fresh plant Echinacea preparations in the treatment of the common cold Phytomedicine 6[1], 1-6. 1999
- Lindenmuth GF, The Lindenmuth B. Efficacy of Echinacea Compound Herbal Tea Preparation on the Severity and Duration of Upper Respiratory and Flu Symptoms: A Randomized, Double-Blind PlaceboJ Altern Controlled Study Complement Med 6[4], 327-334. 2000
- Goel V et al. Efficacy of a standardized Echinacea preparation Echinilin for the treatment of the common cold: a randomized, double-blind, placebo-controlled trial Phytother Res 19[8], 689-694. 2005 Echinacea
- Linde K et al. for preventing and treating the common cold (Review) Cochrane Database Syst Rev 1, CD000530. 2006
- ESCOP Monographs str. 130.
- WHO monographs on selected medicinal plants Volume 1 WHO 1999 Geneva p.136-144
- Új gyógyszerkönyvi drogok, hatóanyagok és terápiás jelentőségük, dr. Lemberkovics Éva C.Sc. egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Farmakognózia Intézet, Budapest, 2010.
- Csávas Magdolna, Arabinogalaktán oligoszacharid-sorozat szintézise, <http://www.kfki.hu/chemonet/osztaly/bizott/bruckner/csavas.html>
- Herbária Magazin, <http://www.herbaria.hu/index.php?pid=26&sid=27&cid=19>

dr Endre Nemet
soaring menadžer